

Tiesos Draugas Ekstra Nr. 120

LEBBS naujienos

2020 m. gruodis

**„Jei laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai;
jūs pažinsite tiesą ir tiesa padarys jus laisvus.“ Jn 8,31-32**

*Tiesos Draugas Ekstra yra Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių
sajungos leidinys, platinamas elektroniniu paštu, skirtas apžvelgti mūsų
bendrijos įvykius, naujienas, spausdinti aktualius straipsnius bei esė.*

Šiame numeryje:

Šventiniai palinkėjimai

In memoriam: Pastoriui Antanui Žylei atminti

Krikščionybė XX amžiuje (VI dalis)

EBF maldos kalendorius

Mieli „Tiesos Draugo“ skaitytojai,

Šiųmetinės šventės daugeliui bus sunkos: kas gedėsime tų, kurių netekome, kas ilgėsime artimųjų ir draugų, kas liūdėsime ar baiminsimės dėl prarastų progų bei priverstinių pokyčių... Tegu Viešpats leidžia kiekvienam mūsų nepamiršti tų, kurie šį Advento ir Kalėdų laiką pasitinka su skausmu, tą skausmą atliepti, su meile maldomis apkabinti, ir tokiu būdu atnešti jiems Kristaus artumą.

Visame šitame sunkume galbūt pačias Kalėdas ir jų skelbiamą žinią pamatysime kitokiomis akimis. Tuo metu, kai gimė Jėzus, gyvenimas taip pat daugeliui buvo sunkus ir tamsus. Dar daugiau: Jėzui gimus, dar ilgą laiką atrodė, kad, rodos, niekas nepasikeitė. Taip, angelai paskelbė apie Išvaduotojo gimimą, bet ši žinia buvo paskelbta ne visam pasauliui, o piemenims—nereikšmingiems, daugelio niekinamiems, visuomenės paraštėse gyvenantiems žmonėms, kurie, atrodytų, būtų buvę mažiausiai tinkami pagarbinti gimusį Kristų. Žvaigždės vedami išminčiai taip pat kūdikį pagarbinę iškeliavo atgal į savo kraštą, o Erodo įniršį užsitraukusį Betliejų ištiko dar didesnė nelaimė. *Pasigirdo šauksmas Ramoje, garsios dejonės ir aimanos* (Mt 2,18).

Kristaus atėjimas į žmonių gyvenimą ir dabar gali neatnešti greitų pokyčių: pradžioje vos pastebimi naujo gyvenimo kontūrai ima ryškėti tik vėliau, kuomet Dievo karalystė mumyse ir tarp mūsų tampa pastebima mūsų kasdieniame gyvenime, žodžiuose ir *mielame Kristaus pažinimo kvape*, kurį Jis visur skleidžia per savo sekėjus (2 Kor 2, 14).

Tad, kad ir kaip ilgėtumės greitų sprendimų ir viską išsprendžiančių stebuklų, lieka kantriai laukti—taip, kaip mus ragina Advento žinia. Toks kantrus laukimas Dievo Dvasios veikimu keis mūsų požiūrį į tai, kas vyksta aplink mus ir mumyse. Ir kuomet pradėsime pasaulį vis labiau matyti Dievo akimis, pastebėsime tuos nedidelius vilties daigelius, kurie stebiasi netoli mūsų—nors galbūt ir labai netikėtoje vietoje.

Tegu Viešpats duoda mums pastebėti tokius vilties daigelius ir šių švenčių metu. Tėduoda meilės ir išminties juos saugoti ir švelniai, bet atkakliai auginti. Nes *esame išgelbėti viltimi* (Rom 8,24)...

Lina Toth

Brangieji,

Šie metai visam pasauliui yra ypatingi. Esame užsidarę savo namuose dėl viruso keliamos rizikos, kai kuriuos iš mūsų jau paliečia skausmas ir sunkumai, prieš kuriuos atsilaikyti labai sudėtinga. Bet geroji žinia šiandien yra ta, kad kai už lango—tamsybių siautėjimo metas, mes priklausome Viešpačiui, kuris yra galingesnis už bet kokią tamsą. Jo galybė į skausmo

ir mirties kupiną žemę prasiveržė įsikūnijusi Šviesa, Jėzus, Dievo Sūnus ir mūsų gelbėtojas. Net būdami už savo namų sienų nešiojamės šią Šviesą savo širdyse. Sergėkime ją, ir išmintingai, paisydami saugumo, dalinkimės su savo namiškiais, mylimaisiais, artimaisiais. Viešpats neduoda mums didesnių išmėginimų, negu galėtume pakelti, kaip viename iš savo laišku rašo Apaštalas Paulius (1 Kor 10,13). Tesustiprina ir tepaguodžia Jus mūsų Tėvas savo Šventąja Dvasia šiais neramiais laikais, tesuteikia apsčiai ramybės ir vilties. Esame su Jumis maldose,

Henrikas Žukauskas ir Dana Podriabinkina-Kalytienė

In memoriam

*Laimingas, kas tikėjimu
vien gera čia pasės.
Mirtis jam bus laimėjimas,
jis Viešpatį regės.*

(Giesmių vainikas 257)

Piktasis COVID-19 virusas lapkričio 25 dieną nusinešė Mažeikių evangelikų krikščionių – baptistų pastoriaus Antano Žylės gyvybę. Brolis Antanas šiam gyvenimui užmerkė akis eidamas 69 metus.

1991 metais abu su žmona Dana, išgirdę Kristaus kvietimą ne tik ausimis, bet ir širdimi, tikėjimu priėmė Jį kaip savo Gelbėtoją ir gyvenimo Viešpatį. Savo tikėjimą jiedu paliudijo krikštu ir prisijungė prie Mažeikių bendruomenės, kurioje brolis Antanas tarnavo iki paskutinių dienų. Tarnystės metu jam teko pakelti nemaža nenumatytų, sunkių išbandymų. Laisvu nuo kasdienio darbo metu jis tarnavo ne tik Dievo Žodžiu, bet kartu su kitais tikinčiais aukojo daug jėgų ir laiko atnaujinant maldos namus.

Jaunimas (ir ne tik!) prisimins Antaną kaip rūpestingą, nepailstantį komandos narį rengiant bendras Mažeikių ir Ylakių bendruomenių krikščioniškas vaikų ir jaunimo vasaros stovyklas.

Atsisveikinimas su velioniu dėl griežtų karantino taisyklių buvo kuklus, lydėtojų skaičius nedidelis. Net ne visi šeimos nariai galėjo dalyvauti. Todėl suderinus su šeima kilo mintis vėliau, kai neliks bendravimo ir kelionių suvaržymų, surengti brolio Antano gyvenimo paminėjimą Mažeikių bažnyčioje. Tai galėtų būti jaukus pabendravimas prie Dievo Žodžio su giesmėmis, nuotraukomis ir padėkos malda. Deja, dabar tokiam renginiui numatyti konkretaus laiko dar negalime.

Perduodame sesers Danos padėką už palaikymą maldomis sunkiu metu ir prašymą prisiminti ją ir visą likusią šeimyną. Tad melsimės už velionio sūnų, keturias dukteris, devynis vaikaičius ir kitus artimuosius. Viešpats tepaguodžia juos visus ir nedidelę Mažeikių baptistų bendruomenę.

Prašykime ir dėl savęs, kad Viešpats pamokytų mus „skaičiuoti savo dienas, kad įgytume išmintingą širdį“. (Ps 90,12)

Dana Podriabinkina-Kalytienė
Albertas Latužis

Krikščionybė XX amžiuje (VI dalis)

Rusijos imperijos griuvėsiuose po 1917 m. revoliucijos įsitvirtinęs komunizmas (bolševizmas) siautėjo ne tik naujai sukurtoje valstybėje – Tarybų Sąjungoje, bet su savo ateistine ideologija veržėsi ir į kitus kraštus, neslėpdamas ateities tikslų „pakeisti“ visą pasaulį. Tokios agresyvios politikos ir veiksmų pasekmė buvo kultūriniai ir moraliniai praradimai. Krikščionybė, kaip ir bet kokia kita religija, buvo laikoma didžiausiu „šviesios ateities“ statytojų priešū. Sunku tiksliai apskaičiuoti, kiek milijonų gyvybių, tarp jų ir krikščionių, bolševikai sunaikino įvairiais būdais.

Tačiau reikėtų nepamiršti dar vienos didžiausių XX amžiaus katastrofų. Tai vokiškasis *nacionalsocializmas*, kuris savo klastinga bedieviška ideologija užvaldė didelę dalį vokiečių tautos. Tai buvo blogis, tikrai ne mažesnis už bolševizmą. Būtų neteisinga dėl to kaltinti tik Hitlerį, juolab kad į valdžią jis atėjo teisėtai, per demokratinius rinkimus. Jis nebuvo oficialiai atsisakęs katalikybės, nors bažnyčios paslaugomis nesinaudojo. Kovoti su bažnyčia jis nenorėjo dėl pragmatinių sumetimų, be to, tikėjo, kad laikui atėjus atgyvenusi krikščionybė išnyks savaime. Tačiau jo aplinka, ypač antikrikščioniškai nusiteikę nacionalsocialistų partijos nariai, vis aktyviau ragino bažnyčios vaidmenį vertinti griežčiau. Nacių ideologai pradėjo aiškinti, kad norint sukurti naują vokišką visuomenę reikia kuo greičiau atsikratyti visų praeities šiukšlių, pirmiausia krikščionybės. Reikėtų spręsti ir žydų klausimą, nes jie esą didžiausias blogio šaltinis. Krikščionybė irgi esanti žydų darbas, taip pat ir bolševizmas. Vokiečių tauta esanti verta didesnių, platesnių gyvenimo erdvių ir naujų gamtinių išteklių, ypač Rytų Europoje.

Procesas įgavo pagreitį, nes pritariančių tokiai politikai sparčiai daugėjo. Deja, tarp jų buvo nemažas skaičius iš krikščioniškų sluoksnių – valstybinių evangelikų ir katalikų bažnyčių. Rytų Vokietijoje susibūrė grupė protestantų teologų ir pedagogų, kurie po kelerių metų

pasivadino „*Vokietijos krikščionimis*“. Jie siūlė Bibliją pakeisti „Liaudies testamentu“. Dar vėliau jie ragino atsisakyti Senojo Testamento ir į Bažnyčios statutą įtraukti straipsnį apie arijų statusą ir fiurerio principą. Vėliau šie „Vokietijos krikščionys“ pritarė įvykdytai Austrijos aneksijai. Tačiau kai nacionalsocialistai įsitvirtino visuose visuomenės sluoksniuose, šie „krikščionys“ partijai nebebuvo reikalingi, todėl jų įtaka sumažėjo.

Ankstyvieji bažnyčių vadovų perspėjimai apie gresiantį pavojų iš nacionalsocialistų pusės nebuvo išgirsti. Atsargūs vertinimai ir bandymai priešintis buvo neutralizuoti, nes Hitleris 1933 m. pareiškė, kad krikščionybė yra „mūsų visos moralės pagrindas ir mūsų tautiškumo išlikimo pagrindas“. Remiantis tokiais Hitlerio pareiškimais susiformavo dalies dvasininkijos požiūris, kad didesni pavojų kelia komunizmas, o ne nacionalsocializmas.

Tačiau netrukus padėtis ėmė keistis. Visos krikščioniškos visuomeninės organizacijos buvo uždraustos. Mokyklose buvo uždrausta tikyba, o jaunimas turėjo būti auklėjamas pagal naujuosius ideologijos principus. Partija ėmė kontroliuoti oficialiąją bažnyčios veiklą ir uždarinėti katalikų vienuolynus.

Valstybėje pradėjo siautėti antisemitinės kampanijos. 1938 m. lapkričio 9-osios naktį („Krištolinę naktį“) visoje Vokietijoje suliepsnojo sinagogos ir žydų parduotuvės. Į koncentracijos stovyklas buvo išgabenta 26 000 žydų. Tačiau tokie įvykiai atvėrė akis tik nedaugeliui. Oficialieji bažnytiniai sluoksniai arba tylėjo, arba atsargiai, „su giliu rūpesčiu“ reiškė savo nuomonę. Toks buvo ir popiežiaus Pijaus XI paskelbtos ir Vokietijos katalikų bažnyčiose perskaitytos enciklikos pavadinimas ir turinys: „*Su dideliu rūpesčiu ir didėjančiu nepasitenkinimu stebime Bažnyčios vargus. (...) Kas rasę pakylėja iki stabų kulto, tas sujaukia (...) Dievo nustatytą tvarką. (...) Kaip Dievo saulė šviečia*

visiems, taip ir Jo įstatymas nepripažįsta jokių privilegijų ir jokių išimčių.“ Valdžia į tai atsakė naujomis represijomis tiems, kurie šią encikliką išspausdino ir viešai paskelbė. Per visą nacių valdymo laiką tūkstančiai dvasininkų buvo išvežti į koncentracijos stovyklas. Bet reikia pastebėti, kad institucinė Vokietijos katalikų bažnyčia aiškesnės kritikos prieš nacių valdymą nepareišė. Taip pat ir iš Vatikano nebuvo aiškios ir griežtos reakcijos.

Vokietijos evangelikų (liuteronų ir reformatų) bažnyčios. Nacių valdymo pradžioje buvo panašiai kaip su katalikais. Po palankių Hitlerio pasisakymų buvo manyta, kad bendradarbiaujant su valdžia bus galima „atskleisti tautos jėgas“. Vokietijoje buvo devyniolika federalinių žemių evangelikų bažnyčių, kurios buvo savarankiškos, bet 1933 m. valdžios buvo priverstos susivienyti. Valdžia pasistengė, kad į suvienytos bažnyčios valdymą būtų įtraukta krikščionybei svetimų žmonių, tarp jų ir minėtų „Vokietijos krikščionių“. Šios suvienytos Reicho Evangelikų bažnyčios vadovujančiu vyskupu buvo išrinktas Hitlerio patikėtinis Liudvigas Miuleris. Iš bažnytinių pareigų buvo pašalinti ne arijų kilmės dvasininkai ir teologai.

Tų laikų dokumentai, kurių yra gausybė, vienareikšmiškai liudija, kad nacionalsocializmas pagrįstai gali būti prilyginamas religinei utopijai, iš kurios sklido agresyvus priešiškus Kristui ir krikščionybei. Štai oficialus dainos tekstas, kurią jaunimas dainavo 1934 m. partijos suvažiavime:

*Mes smagus ir linksmas Hitlerio jaunimas,
mums nereikia krikščioniškų dorybių,
mes turim vadą Adolfą Hitlerį,
jis mūsų tarpininkas didis.
Joks kunigas piktasis neuždraus
mums jaustis tikraisiais Hitlerio vaikais.*

1943.08.14 partijos vadovybės posėdis pasiūlė ateities projektą. Štai jo ištrauka: „Laimėjus galutinę pergalę nedelsiant ir besąlygiškai likviduoti visas tikybas, ir ne tik Didžiojo Vokietijos Reicho teritorijoje,

bet ir visose išvaduotose, užimtose ir aneksuotose žemėse, ir tuo pat metu paskelbti Adolfą Hitlerį naujuoju mesiju. (...) Fiureris turi būti traktuojamas (...) ir vertinamas kaip Dievo pasiuntinys, kuriam priklauso dieviškoji šlovė. Esamos įvairių tikybų bažnyčios, koplyčios, šventyklos ir kulto vietos turi būti pertvarkytos į „Adolfo Hitlerio pašventinimo vietas.“ Pabaigoje Hitlerio ranka užrašytas pritarimas. (Abi citatos paimtos iš Tomo Schirmacherio knygos „Religijos mokslas“, 2004, Šiauliai.)

Reikėtų paminėti, kad tam tikra nedidelė dalis evangelikų įsijungė į pasipriešinimo sąjūdį, kuris pasivadino *Išpažįstančia Bažnyčia*. Ši veikla buvo nelegali ir valdžios netoleruojama. Veikėjus, kuriuos susekdavo, uždarydavo koncentracijos stovyklose, kur daugelis žūdavo. Žymiausias Išpažįstančios Bažnyčios veikėjas buvo Dytrichas Bonhėferis

(Dietrich Bonhoeffer). Jis buvo teologas, liuteronų bažnyčios dvasininkas, palikęs nemažą literatūrinį palikimą. Vienas iš jo svarbiausių veikalų yra knyga „Mokinytės kaina“ (1937 m.). Joje jis kritikuoja skelbiančius „pigią malonę“ – be brangiai

kainuojančios mokinytės. 1943 m. Bonhėferis buvo areštuotas dėl įsitraukimo į sąmokslą prieš Hitlerį (formaliai apkaltintas tuo, kad nelegaliai išgabeno į Šveicariją ir taip išgelbėjo keliolika žydų). Iš kalėjimo rašytuose laiškuose jis kritikuoja tuos, kurie šaukiasi Dievo kaip psichologinės pagalbos ištikus nelaimei: per dažnai Dievas laikomas tik paguodos šaltiniu, padedančiu žmonėms streso ar pavojaus metu. Sulaukusiam 39 metų Bonhėferiui ir dar dviem pasmerktiesiems 1945 m. balandžio 9 d. buvo įvykdyta mirties bausmė. Dėl nacių griežtos, netgi žiaurios politikos disidentų atžvilgiu Išpažįstančios Bažnyčios balsas karui baigiantis buvo beveik nutildytas.

Tuoj po karo, 1945 m. spalio 18-19 d. Vokietijos evangelikų bažnyčios laikinoji taryba paskelbė *Štutgarto kaltės išpažinimą*:

„Su dideliu skausmu sakome: dėl mūsų daugybė tautų ir šalių patyrė begalines kančias. Ką paliudijome savo bendruomenėse, tą dabar sakome visos bažnyčios vardu. Jėzaus vardu kovojome prieš nacionalsocialistų smurtinio režimo dvasią. Tačiau kaltiname save už tai, kad nesipriešiname drąsiau, kad nesimeldėme karščiau.“

Romos katalikų bažnyčia. Be abejonės, svarbiausias šimtmečio įvykis, palikęs žymų pėdsaką, buvo Vatikano II Susirinkimas, kuris tęsėsi 1962-65 m. su trimis pertraukomis. Jį sušaukė popiežius Jonas XXIII. Paskutinis, Vatikano I susirinkimas, buvo įvykęs prieš 90 metų. Jo metu buvo įteisinta dogma, įtvirtinanti popiežiaus autoritetą: popiežius neklysta *ex cathedra* tikėjimo, moralės ir praktikos klausimais. Netikėta Jono XXIII mirtis leido šiam popiežiui dalyvauti tik pirmojoje Vatikano II Susirinkimo sesijoje.

Naujasis popiežius Paulius VI vėl atnaujino Susirinkimo darbą, kuriame dalyvavo iki 2400 Susirinkimo Tėvų. Pirmą kartą istorijoje posėdžiuose stebėtojų teisėmis galėjo dalyvauti ir nekatalikiškų bažnyčių atstovai. Susirinkimas, skirtingai nuo ankstesniųjų, oficialiai nepasmerkė jokios dogmos. Buvo priimta daug įvairaus svarbumo nutarimų. Pvz., katalikų bažnyčia traktuojama kaip „Dievo tauta“, kurioje pirmenybė teikiama buvimui krikščionių, o ne skirstymui į dvasininkų ir pasauliečių luomus. Kiti nutarimai atvėrė katalikams duris į ekumeninį bendravimą ir bendradarbiavimą su kitų religijų atstovais. Buvo atsisakyta krikščioniškojo antijudaizmo, tiesa, su dideliais sunkumais. Vatikano II Susirinkimas paskatino padaryti drąsių pakeitimų ir liturgijoje, iš kurių bene svarbiausias – vietoj lotynų kalbos pamaldose ir

teologijoje vartoti nacionalines kalbas. Katalikai buvo aiškiai paraginti skaityti Bibliją.

Susirinkimo metu Paulius VI susitiko su ortodoksų Visuotiniu patriarchu Afinogenu, ir čia buvo atšauktas nuo 1054 m. galiojęs abipusis prakeikimas (ekskomunika).

Reikėtų paminėti dar vieną svarbų atvejį. Pijus XII 1950 m. paskelbė Mergelės Marijos Dangun ėmimo dogmą. Tai buvo pirmas kartas, kai popiežius pasinaudojo Vatikano I Susirinkimo jam suteiktais įgaliojimais ir šią dogmą paskelbė galutiniu aktu, demonstruodamas katalikų bažnyčios neklytamumą. Tiesa, prieš tai buvo atlikta vyskupų apklausa, ir šiam projektui beveik visi pritarė. Apklausa ir paties klausimo svarstymas Susirinkime dar labiau išaukštino Marijos vaidmenį išganymo istorijoje, ypač romanų šalyse. Štai ištrauka iš dogmos dokumento: *„Dievo apreikštoji tiesa yra ta, kad Nekaltai Pradėtoji Dievo Gimdytoja ir visada Mergelė Marija, jos žemiškajam gyvenimui pasibaigus, su kūnu ir siela buvo paimta į dangiškąją garbę. Todėl jei kas nors išdrįstų tai neigti arba sąmoningai abejoti tuo, kas čia Mūsų pasakyta, tai jis turi žinoti, kad yra visiškai atkritęs nuo dieviškojo ir katalikų Tikėjimo.“*

Papildomai prie Mergelės Marijos statuso buvo sugrįžta ir Vatikano II Susirinkime. Buvo keliamas klausimas dėl Marijos doktrinos plėtojimo suteikiant jai „Bendraatpirkėjos“ statusą. Tai reikštų pripažinti jos tiesioginį dalyvavimą pasaulio atpirkime. Balsuojant nedidele balsų persvara šio siūlymo šalininkai pralaimėjo. Buvo priimtas kompromisinis sprendimas: patvirtinta dogma apie Marijos Nekaltą prasadėjimą ir Paėmimą į dangų pripažįstant, kad Marija yra Malonės motina, kentėjusi kartu su mirštančiu ant kryžiaus jos Sūnumi.

Albertas Latužis

<http://www.ebf.org/failid/File/resources/prayer%20calendars/EBF%20Prayer%20Calendar%202020.pdf>

Gruodžio 7-13 meldžiamės už:

Rumunijos vengų baptistų bendruomenių konvencija. . .

Bendruomenių skaičius:	249
Bendras narių skaičius:	8 954
Prezidentas:	Félix Pardi
Generalinis sekretorius:	Pál Borzási

. . . ir Rumunijos baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	1 722
Bendras narių skaičius:	98 672
Prezidentas:	Viorel Iuga
Generalinis sekretorius:	Ioan Ardelean

Gruodžio 14-20 meldžiamės už:

Brolišką Slovakijos baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	26
Bendras narių skaičius:	1 868
Prezidentas:	Benjamin Uhrin
Viceprezidentas:	Zoltán Kakaš

Gruodžio 21-27 meldžiamės už:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungą

Bendruomenių skaičius:	8
Bendras narių skaičius:	290
Prezidentas:	Henrikas Žukauskas
Vykdomoji sekretorė:	Dana Podriabinkina-Kalytienė

Gruodžio 28 – sausio 3 meldžiamės už:

Velso baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	406
Bendras narių skaičius:	12 423
Prezidentai:	David Peregrine ir Janet Matthews
Generalinė sekretorė:	Judith Morris

EBF maldos kalendorių bei išsamesnę informaciją apie maldos poreikius galite rasti Europos Baptistų Federacijos internetiniame puslapyje: <http://www.ebf.org>. √

*Straipsniai trumpinami ir redaguojami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė ne visada sutampa su autorių nuomone.

*Jei norite atsisakyti naujienų, atsiųskite tuščią elektroninį laišką su žodeliu – NESIŪSTI.

© Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga
El.paštas: office@baptist.lt

Mūsų sąskaita:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

Įmonės kodas: 192077697

AB SEB bankas, Banko kodas: 70440

Sąskaitos nr. LT79 7044 0600 0415 1925